

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528) [www.economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 12, 2018 | 27.12.2018 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2018.12.118](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.12.118)

УДК 338.48-44(1-22) (477)

*А. А. Дюк,  
к. е. н., доцент кафедри економіки,  
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця  
Н. І. Бурлака,  
к. е. н., доцент кафедри економіки  
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця*

## **РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**

*A. A. Diuk  
Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer at Department of Economics,  
Vinnytsia National Agrarian University  
N. I. Burlaka  
Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer at Department of Economics,  
Vinnytsia National Agrarian University*

### **DEVELOPMENT OF GREEN TOURISM IN UKRAINE**

*Держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури. Стандарти туристичної галузі, які діють в Україні, створюють сприятливі умови для функціонування в державі ефективного, розвинутого туристичного ринку з безпечними, високоякісними, різноманітними туристичними послугами [10, С. 1].*

*Законом України «Про туризм» визначено засади реалізації державної політики України в галузі туризму на забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, охорону здоров'я, на безпечне для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб та інших прав при здійсненні туристичних подорожей [7].*

*Але гострою проблемою постало врегулювання умов та дотримання якості у наданні туристичних послуг у сфері сільського туризму. У багатьох селах нині спостерігається зменшення населення, зростає масова заробітчанська міграція. Розвиток сільського зеленого туризму позитивно впливатиме на сумну тенденцію безробіття в українських селах, може підвищити матеріальний добробут та частково вирішити проблеми зайнятості сільського населення. Актуальність розвитку сільського зеленого туризму в Україні зумовлюється нагальною необхідністю невідкладного розв'язання соціально-економічних проблем сучасного села [10, С. 1].*

*Основними принципами сільського зеленого туризму є:*

- діалектичний – дозволяє обґрунтувати взаємодію різноманітних факторів сільського зеленого туризму, як причинно-наслідкові відносини й зв'язки, які відображають реальну дійсність;*
- системний – передбачає розгляд сільського туризму як систему яка має певну структуру, взаємозв'язок і відносини різних елементів;*
- історичний – сільський зелений туризм розглядається як напрямок рекреаційної діяльності, що розвивається в конкретних історичних умовах;*

– пізнавальний – цей принцип сільський туризм пов'язаний із загальнопізнавальною теорією пізнання, загальною методологічною базою для багатьох наук [5, с. 634].

Особливість та значна перевага сільського зеленого туризму полягає в тому, що він не потребує великих капіталовкладень, оскільки передбачає використання наявної інфраструктури сільських населених пунктів, помешкань сільських господарів, що сприяє соціально-економічному розвитку села, відродженню й поширенню українських народних традицій та культури [4, С. 89].

*The state proclaims tourism as one of the priority directions of economic and cultural development. The standards of the tourism industry operating in Ukraine create favorable conditions for functioning in the state of an efficient, developed tourism market with safe, high-quality, diverse tourist services [10, С. 1].*

*The Law of Ukraine "On Tourism" defines the principles of implementation of the state policy of Ukraine in the field of tourism to ensure the rights of citizens enshrined in the Constitution of Ukraine to rest, freedom of movement, health care, environmentally safe for life and health, meeting spiritual needs and other rights in realization of tourist trips [7].*

*But the acute problem was the regulation of conditions and quality of the provision of tourist services in the field of rural tourism. In many villages, there is a decline in the population, and mass migrant labor is increasing. The development of rural green tourism will positively influence the sad tendency of unemployment in Ukrainian villages, may increase material welfare and partially solve the problems of employment of rural population.*

*The urgency of the development of rural green tourism in Ukraine is conditioned by the urgent need for urgent solution of the socio-economic problems of the modern village [10, С. 1].*

*The basic principles of rural green tourism are:*

- dialectical - allows to substantiate the interaction of various factors of rural green tourism, as causal relationships and relationships that reflect real reality;
- systemic - involves consideration of rural tourism as a system that has a certain structure, interconnection and relations of various elements;
- historical - rural green tourism is considered as a direction of recreational activity, developing in specific historical conditions;
- cognitive - this principle rural tourism is associated with the general cognitive theory of knowledge, the general methodological basis for many sciences [5, p. 634].

*The peculiarity and significant advantage of rural green tourism is that it does not require large investments as it involves the use of the existing infrastructure of rural settlements, rural dwellings, which promotes socio-economic development of the village, the revival and dissemination of Ukrainian folk traditions and culture [4, С. 89].*

**Ключові слова:** *зелений туризм; сільський зелений туризм; туристично-рекреаційний потенціал; туристичний продукт; сільські території.*

**Key words:** *green tourism; rural green tourism; tourist-recreational potential; tourist product; country territories.*

**Постановка проблеми.** Україна володіє високим туристично-рекреаційним потенціалом. На її території зосереджені унікальні природні та рекреаційні ресурси, об'єкти національної і світової культурної та історичної спадщини, де проходять важливі економічні, культурні та суспільні події.

У багатьох регіонах представлений широкий спектр потенційно привабливих туристичних об'єктів і комплексів, що користуються великою популярністю у вітчизняних та іноземних туристів [10, С. 18].

Масовий інтерес до відпочинку в селі відзначається, починаючи з XIX століття. Ще наприкінці XIX століття на лікування або відпочинок до Карпат у сільські садиби приїздили відомі митці, поети, науковці, політики: І. Франко, Л. Українка, М. Грушевський, В. Гнатюк. У другій половині XX століття у рекреаційних районах держави (у пікові сезони) мало місце перевантаження нічліжної та оздоровчої бази наявної туристичної інфраструктури. Тому туристи обирали для відпочинку сільські оселі [1, С. 70].

Таким чином, зелений сільський туризм – це форма туризму, яка розгортається в сільській місцевості і яка передбачає вивчення місцевих туристичних ресурсів, участь туристів в різних традиційних заходах, а також включає розміщення і організоване харчування туристів в специфічних туристичних структурах: туристичні пансіони; агротуристичні пансіонати; селянські господарства тощо [9, С. 31].

**Аналіз останніх публікацій та досліджень.** В той же час розвиток регіонального туризму може вирішити проблему організації відпочинку населення. Питання теорії і методики територіальної організації господарства ґрунтовно досліджені у працях С.І. Дорогунцова, М.М. Колосовського, Ю.Т. Саушкіна, С.Б. Хорева, М.Г. Чумаченка та інших вчених.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Головна мета сільського зеленого туризму – сформувати новий туристичний продукт, що виходить за рамки традиційного уявлення про туристичну пропозицію України, і має враховувати природну, історико-культурну специфіку регіонів, а також більш істотно урізноманітнює традиційні пропозиції України (рис. 1) [4, С. 90].

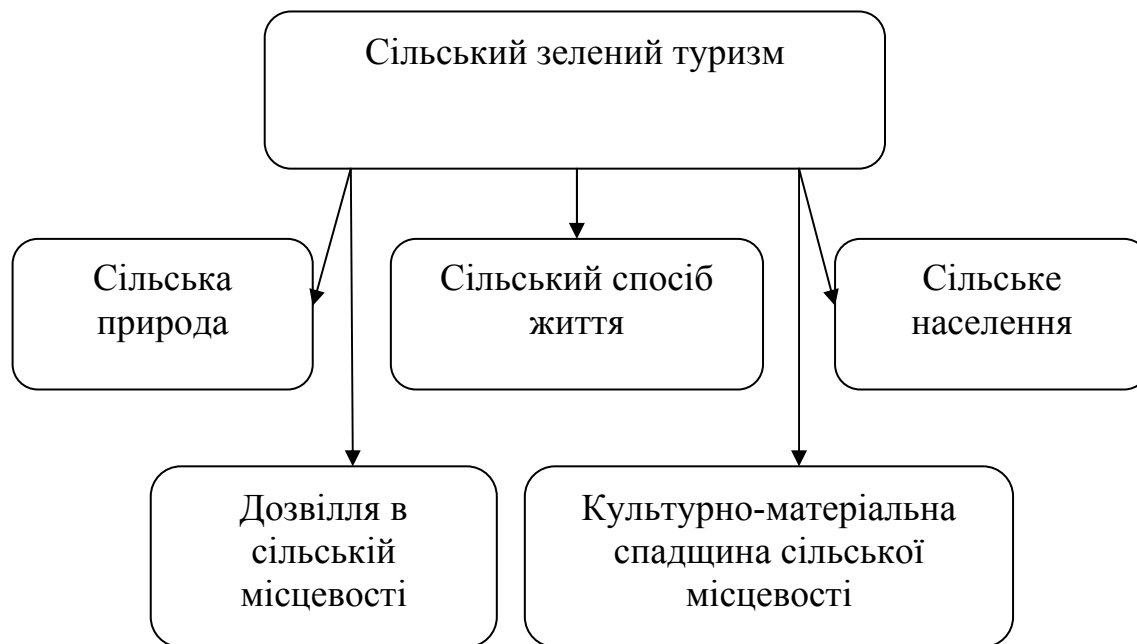


Рис. 1. Концептуальна модель сільського зеленого туризму

Сільський туристичний продукт складається з наступних елементів:

- умебльовані кімнати або апартаменти, гостьові будинки, котеджі;
- сімейні ресторани, таверни, кафе;
- спорт та відпочинок: коні, велосипеди;
- майстерні, кулінарні курси, місцеві танці;
- сільськогосподарські продукти: сир, вино, мед та ін.;
- продаж традиційних продуктів та сувенірів;
- відпочинок на природі;
- тренінги по збереженню природи [1, С. 71].

Основними принципами сільського зеленого туризму є:

- діалектичний – дозволяє обґрунтувати взаємодію різноманітних факторів сільського зеленого туризму, як причинно-наслідкові відносини й зв'язки, які відображають реальну дійсність;
- системний – передбачає розгляд сільського туризму як систему яка має певну структуру, взаємозв'язок і відносини різних елементів;
- історичний – сільський зелений туризм розглядається як напрямок рекреаційної діяльності, що розвивається в конкретних історичних умовах;
- пізнавальний – цей принцип сільський туризм пов'язаний із загальнопізнавальною теорією пізнання, загальною методологічною базою для багатьох наук [8, с. 634].

Особливість та значна перевага сільського зеленого туризму полягає в тому, що він не потребує великих капіталовкладень, оскільки передбачає використання наявної інфраструктури сільських населених пунктів, помешкань сільських господарів, що сприяє соціально-економічному розвитку села, відродженню й поширенню українських народних традицій та культури [4, С. 89].

Згідно з визначенням фахівців, найбільш пріоритетними регіонами для розвитку сільського туризму в Україні є:

1. Західний регіон: Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Хмельницька області.
2. Південний регіон: Запорізька, Миколаївська, Херсонська області.
3. Центральний і Північний регіони: Київська, Вінницька, Полтавська, Чернігівська області [2, С. 15].

Надзвичайно перспективною для розвитку зеленого туризму є саме Закарпатська область. Найважливішою

її особливістю та перевагою є економіко-географічне положення. Це найзахідніша область України та єдина, яка межує одразу з чотирма країнами Центральної Європи: Румунією, Угорщиною, Словаччиною та Польщею. Хороші добросусідські відносини та високий попит на туристичні послуги серед міського урбанізованого населення сусідніх країн роблять реальним перетворення нашого краю на центр сільського туризму серед країн Центрально-Східної Європи [6, С. 766].

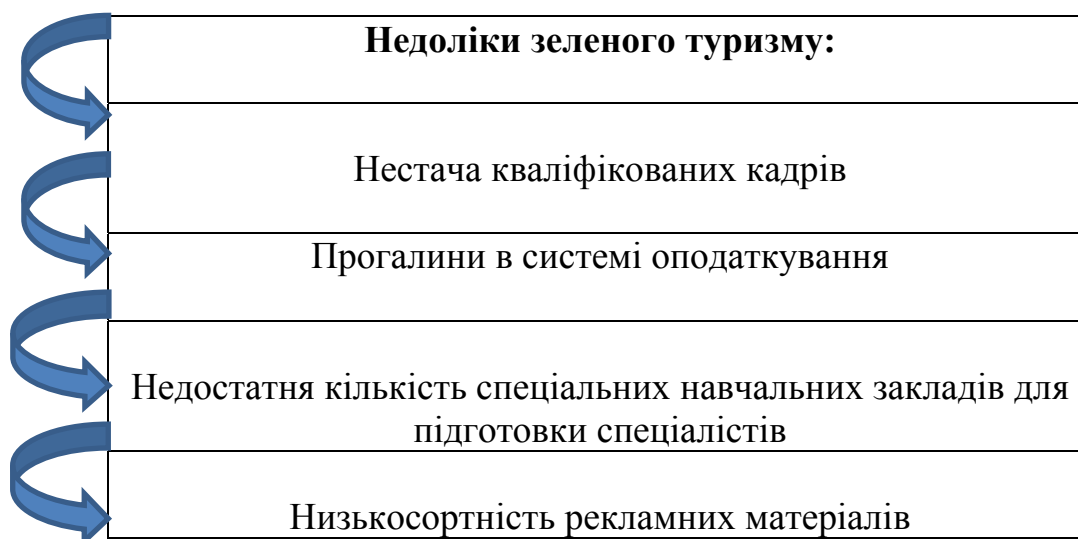
Послуги сільського туризму надаються в Закарпатті в таких районах:

- Берегівському;
- Великоберезнянському;
- Виноградівському;
- Воловецькому;
- Іршавському;
- Свалявському;
- Перечинському;
- Міжгірському;
- Мукачівському;
- Рахівському;
- Тячівському;
- Ужгородському;
- Хустському.

Сільський туризм є привабливим для мешканців великого міста, які мріють хоча б на декілька днів відпочити від метушні у сільській місцевості, а також спробувати смачні українські страви.

Прибутки від такого виду діяльності мають позитивний вплив на добробут власників і значно підвищують розвиток українського села. Ще однією позитивною рисою є те, що за доглядом садиби потрібно наймати працівників, а це означає реальне збільшення робочих місць. Завдяки цьому може зменшитись міграція людей за межі України, тому що вони зможуть заробляти гроші вдома і бути поруч зі своїми рідними.

Але ринок послуг зелених послуг в Україні має і недоліки, які потрібно вирішити найближчим часом, оскільки Україна планує подальшу інтеграцію (рис. 2) [3, С. 27].



**Рис. 2. Недоліки зеленого туризму в Україні**

Для того, щоб сільський зелений туризм в Україні дійсно розвивався, необхідно звернути увагу на відсутність спрощеного обліку, звітності і оподаткування. Діюча податкова політика не завжди є послідовною в змінах форм оподаткування. Єдиний податок ставки 6 і 10 відсотків від усіх надходжень є найоптимальнішим варіантом як для малих підприємств, так і для податкових органів. [3, С. 28].

Найбільш популярний район Карпат – це гірські лижі, можливість зустріти Новий рік та різдвяні свята, незвичайні ландшафти, чисте повітря. Найбільш відомі центри – Яремче, Верховина, Косів, Вишніця, Рахів, Сколе, Славське (табл. 1) [3, С. 30].

**Таблиця 1.  
Різноманіття відпочинку в Карпатському регіоні\***

Програма сільського «зеленого туризму та баз відпочинку»	
Влітку	Взимку
- пішохідні одноденні екскурсії в гори;	- катання на снігоходах;
- вело туризм та інші види активного відпочинку;	- катання на ковзанах;
- збирання ягід та грибів;	- пішохідні одноденні екскурсії в гори;

- пішохідні багатоденні туристичні походи; - автобусні екскурсії.	- святкування Нового року та Різдва.
--	--------------------------------------

*\*Джерело: таблиця сформована автором на основі [3, С. 30]*

Центральна частина України цікава своїм ландшафтом. Головні центри зеленого туризму: Великі Сорочинці та Диканька – місця, пов'язані з великим Гоголем, а також столиця українського гончарства – село Опішня Зіньківського району; Дніпропетровська область: с. Могильов, с. Петриківка (Царичанського району) – місце, де можна поринути у часи козацтва; Черкащина: м. Корсунь-Шевченківський – батьківщина Тараса Шевченка та центр козацтва [5, С. 25].

Територія Поділля, яка складається з трьох областей Тернопільської, Хмельницької та Вінницької, відома пам'ятниками оборонної архітектури – Кам'янець-Подільська та Хотинська фортеці. Надзвичайно красиві ландшафти сформовані невеликими горами – Кременецькими, Товтрами та каньоном Дністра та Південного Бугу. Тут є понад сотні печер (наприклад, печера «Оптимістична» занесена у Книгу рекордів Гіннеса, як найдовша у Європі, протяжністю 207 км) [5, С. 26].

Найменш розвинений сільський туризм у Східній Україні. Кількість садиб не забезпечує весь попит в цьому високоурбанізованому регіоні, лише частково задовольняється пропозицією відпочинку на морському узбережжі [5, С. 28].

Як ще один варіант зеленого туризму можна розглянути екокемпінг. Господар облаштовує земельну ділянку, ставить столи, лавочки, огорожує і робить місце більш-менш безпечним, а згодом здає в оренду під так зване палатне містечко. Бажано, щоб поблизу був доступ до питної води, туалет і, звичайно ж, облаштовані місця для сміття [11, С. 20].

Важливим є залучення органів місцевого самоврядування до підтримки розвитку зеленого сільського туризму, адже це додаткові кошти і покращення інфраструктури населеного пункту, збільшення робочих місць.

В Україні було проведено SWOT-аналіз стану цього виду діяльності, який дав можливість оцінити сучасний стан сільського туризму, окреслити перспективи його розвитку в Україні, а також попередити виникнення можливих проблем (табл. 2) [6, С. 764].

Проаналізувавши таблицю, наведену вище, можемо сказати, що для подальшого розвитку зеленого туризму в Україні необхідно створити єдину законодавчо-нормативну базу, яка б регулювала дану сферу; здійснити категоризацію баз відпочинку; розробити заходи, які б заохочували відпочиваючих провести більше часу в сільських садибах.

**Таблиця 2.**  
**SWOT-аналіз зеленого туризму в Україні\***

Фактори, що впливають на діяльність підприємства	Позитивні	Негативні
Внутрішні	(S) Сильні сторони: 1. Переважно чисте довкілля. 2. Багата флора та фауна, мальовничі краєвиди. 3. Велика кількість історико-культурних пам'яток. 4. Збережені національні традиції. 5. Гостинність населення. 6. Велика кількість приватних садиб. 7. Невелика ціна на проживання та харчування. 8. Харчування з екологічно чистих продуктів, вирощених самостійно.	(W) Слабкі сторони: 1. Низька якість умов проживання. 2. Проблеми з водопостачанням. 3. Недостатня обізнаність населення в даному виді відпочинку. 4. Незнання господарями іноземних мов. 5. Непривабливий імідж України в очах іноземців у зв'язку з АТО. 6. Погано розвинена мережа електронного резервування. 7. Недостатньо розвинута інфраструктура. 8. Відсутність цікавих атракцій.
Зовнішні	(O) Можливості: 1. Збільшення доходів та зайнятості сільського населення. 2. Покращення умов життя в українських селах. 3. Формування позитивного іміджу України у світі. 4. Покращення інфраструктури сіл. 5. Збереження історико-культурних пам'яток.	(T) Перешкоди: 1. Відсутність категоризації знижує якість нічліжних умов. 2. Політичний імідж країни не сприяє притоку іноземних інвестицій. 3. Безробіття в країні підвищує рівень злочинності і тим самим відлякує туристів. 4. Відсутність нормативно-правової бази перешкоджає організації відпочинку на селі.

*\*Джерело: таблиця сформована автором на основі [6, С. 764]*

Вважаємо необхідним провести розгляд причин вибору такого виду відпочинку. Для цього ми провели опитування серед п'ятдесяти туристів, які відпочивали у сільській місцевості протягом 2014-2018 років. Результати відобразимо на рисунку 3.



**Рис. 3. Причини відпочинку у сільській місцевості**

З рисунку видно, що велику частку (31%) туристів, які відпочивають у сільській місцевості, надає перевагу спілкуванню з навколишнім середовищем – насолоджуватися краєвидами, купатися у водоймах, прогулянки лісом, збір ягід та грибів. Також значна частка 16% туристів зазначає, що причиною відпочинку є екологічність харчування, тобто продуктами, які домогосподарства вирощують самостійно.

Занурення у сільське життя, пізнання звичаїв і традицій, брати участь у сільських розвагах є характерним для 14% туристів.

На сьогоднішній день вагомою причиною відпочинку у сільській місцевості для 12% туристів є його фінансова доступність, адже не кожен може дозволити собі дорого вартісний відпочинок на курорті за межами України.

Потреба у спокої є значною для 11% населення, внаслідок якої людина відпочиває від метушні міста, заспокоюється та відновлює сили.

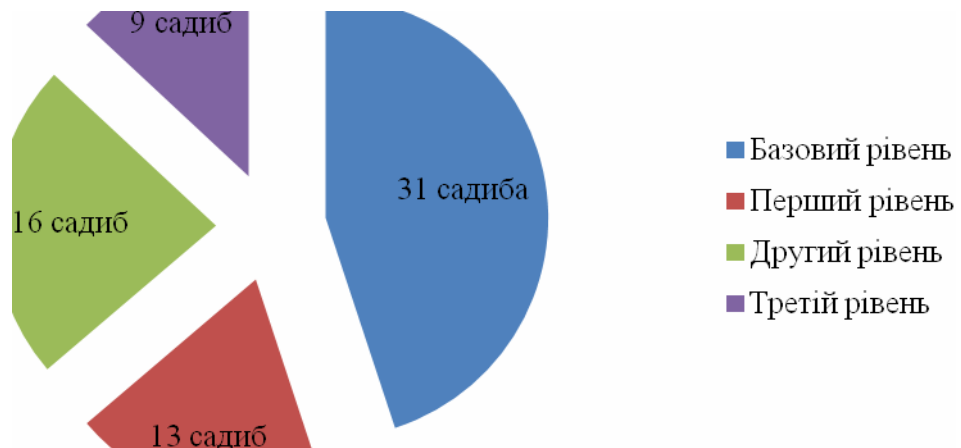
8,5% туристів має сімейну традицію стосовно такого відпочинку, а 5% населення пояснила свою потребу користування сільським зеленим туризмом лише за рекомендацією лікаря.

І найменша частка (2,5%) туристів пояснює користування даним видом відпочинку можливістю участі у сільськогосподарських роботах за власним бажанням.

Однією з неурядових організацій, що проводить добровільну категоризацію садиб, є Спілка сприяння розвитку зеленого туризму в Україні. У квітні 2016 року виповнилось 20 років від її заснування.

Згідно з даними цієї організації, у 2018 р. категоризацію пройшли 69 садиб з 19 областей України, у тому числі отримали сертифікат:

- базового (найнижчого) рівня – 31 садиба;
- першого рівня – 13 садиб;
- другого рівня – 16 садиб;
- третього (найвишого) рівня – 9 садиб (рис. 4).



**Рис. 4. Кількість садиб в Україні у 2018 році**

З даної класифікації бачимо, що переважають садиби базового (найнижчого) рівня, які складають основну частку пропозиції в Україні. Така садиба включає дві і більше кімнат з найпростішими меблями, переважно без зручностей та з низьким рівнем обслуговування. Позитивними рисами такого виду продукту є: доступна ціна, просте якісне харчування, гостинність господарів.

За наявними статистичними даними щодо кількості садиб на території України, які надають послуги з сільського зеленого туризму, їхню загальну кількість визначити дуже складно через те, що основну частину їх приблизно 85–90 % – не зареєстровано [4, С. 92].

Знак дає право сільському господарю повідомляти про відповідну якість житлових умов та рівень послуг у засобах реклами та інформації, встановлювати плату, співставлену з його категорією тощо. Цей знак надається ГО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні» може використовуватися як маркетинговий інструмент у зростанні популярності садиби. Знак «Українська гостинна садиба» у діаметрі 0,5 м надається власнику для розміщення на зовнішній стороні будинку (рис. 5).



**Рис. 5. Знак «Українська гостинна садиба»**

Знак надається на термін три роки, що засвідчується відповідним сертифікатом (рис. 6) [12].



Рис. 6. Сертифікат «Українська гостинна садиба»

Цінова політика на українському ринку послуг з відпочинку в сільській місцевості залежить від таких умов:

- побутових (ціна збільшується за наявності ванни або душу, туалету у приміщенні будинку та можливості користування електричною або газовою плитою, холодильником);
- інфраструктури (відстані садиби від трас, водоймищ, лісів, наявності поблизу магазину, медпункту);
- додаткових пропозицій; харчування, трансфертів, екскурсій, риболовлі, катання на конях тощо);
- сезону (ціна зростає в період свят, канікул, літку, взимку, а в міжсезоння зменшується);
- цінності регіону (зростає ціна за наявності визначних історичних, культурних пам'яток, оригінальності ландшафтів) [3, С. 15].

Останнім часом від господарів садиб спостерігаються пропозиції знижок для дітей, пенсіонерів та постійних туристів.

На нинішньому етапі розвитку сільського зеленого туризму в Україні серед основних видів сільських споруд, облаштованих для прийому туристів, виділяють такі садиби:

- фермерська (являє собою земельну ділянку з розташованими на ній житловим будинком, господарськими побутовими будівлями, комунікаціями різних видів (наземні, підземні), багаторічними насадженнями, що знаходиться поза межами населеного пункту);

- агрооселя (житлове приміщення з місцезнаходженням у сільській місцевості, яке залежно від своєї категорії має не більше п'яти кімнат, що є пристосовані до проживання туристів і належать на правах власності хазяїну, який займається сільськогосподарськими роботами або працює у сфері обслуговування чи соціальній сфері свого села) [10, С. 20].

Ще однією особливістю пропозиції на ринку послуг сільського зеленого туризму є те, що продавець послуги, тобто власник садиби, пропонує скористатися своєю послугою без посередників, що надає йому такі



переваги:

- простота в налагодженні контакту зі споживачем;
- потенційна можливість збуту додаткових послуг чи товарів (наприклад, продуктів власного виробництва – глиняного посуду, дерев'яних виробів та ін.);
- високий прибуток від надання послуг туристам, адже ним не потрібно ділитися з посередниками;
- особистий контроль господаря садиби над процесом продажу та використання послуги [6, С. 765].

**Висновки.** Таким чином, на сучасному етапі сільський зелений туризм залишається високоперспективною галуззю сфери туризму, має важливе значення для економіки України, приваблює не тільки вітчизняних туристів, а й з багатьох країн світу, сприяє налагодженню зовнішньоекономічних зв'язків із різними державами [11, С. 157].

Позитивний вплив сільського зеленого туризму на вирішення соціально-економічних проблем села полягає передусім у тому, що він розширює сферу зайнятості сільського населення і дає селянам додатковий заробіток, розширює можливості зайнятості сільського господаря не тільки у виробничій сфері але й у сфері обслуговування. Формується розуміння сільського зеленого туризму, як специфічної форми відпочинку на селі з широкою можливістю використання природного, матеріального і культурного потенціалу регіону [13, С. 4].

Хоча сільський відпочинок в Україні має давню історію, його майбутнє ще остаточно не визначене. На сьогоднішній час невідомо, чи стане цей вид відпочинку повноправним учасником національного туристичного ринку, чи можливе збільшення кількості відпочиваючих у сільських оселях. Цілком можливо, що за відсутності дієвої державної політики в цій галузі сільський відпочинок так і залишиться у напівлегальному статусі, без чіткої організаційної структури, без поставленої на належному рівні інформаційно-маркетингової діяльності, просто як своєрідний додаток до інших напрямків туризму [11, С. 156].

Сільський туризм – це перспективний вид індустрії туризму у сучасних економіко-демографічних умовах, здатний реально допомогти малим поселенням України вижити, адже саме малі села своєю специфічністю притягують відвідувачів [4, С. 91].

#### Література.

1. Багрій М. В. Вдосконалення державного регулювання туристичної привабливості сільських територій / М. В. Багрій // Агросвіт. – 2014. – № 14. – С. 69-72.
2. Бондаренко В. М. Сільський зелений туризм Вінниччини: проблеми та перспективи розвитку/ В. М. Бондаренко // Серія: Економічні науки. – 2015. – № 40. – С. 12-19.
3. Власенко І. В. Стан підприємництва у сфері сільського зеленого туризму в Україні та за кордоном / І. В. Власенко // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій. – 2017. – № 76. – С. 26-30.
4. Габа М. І. Сільський зелений туризм – перспективний вид туризму для реформування економіки України / М. І. Габа // Інтелект XXI. – 2016. – № 2. – С. 88-94.
5. Гетьман В.І. Екотуризм чи екологічний туризм: теорія і реальність / В.І. Гетьман // Рідна природа. – 2010. – № 3. – С. 24–29.
6. Дідик Н. В. Розвиток зеленого туризму – пріоритетне завдання для України / Н. В. Дідик, О. В. Варшава // Економіка і суспільство. – 2017. – № 9. – С. 763-767.
7. Закон України «Про туризм» редакція від 11 лютого 2015 року №124-VIII // Відомості Верховної Ради України (ВВР) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.
8. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: навч. посіб. / В.Ф. Кифяк. – Чернівці: Зелена Буковина. 2005. – 312 с.
9. Король М.М. Аналіз європейського досвіду організації зеленого туризму / М.М. Король, В.В. Атаманчук // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Вип. 7. – Ч. 2. – С. 30-33.
10. Паш В. В. Сільський зелений туризм як пріоритетний напрям розвитку сільських територій України / В. В. Паш // Агросвіт. – 2015. – № 18. – С. 17-22.
11. Пітюлич, М.М. Особливості функціонування сільського туризму в Україні та досвід європейських країн [Текст] / М.М. Пітюлич, І.І. Михайлюк // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. Серія «Економіка». – Спецвипуск 33. – Частина 3. – С. 154-158.
12. Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.greentour.com.ua/>
13. Степанов В. Ю. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи / В. Ю. Степанов // Актуальні проблеми державного управління. – 2018. – № 1(53). – С. 1-5.

#### References.

1. Bahrij, M. V. (2014), "Improvement of state regulation of tourist attractiveness of rural territories", *Ahrosvit*, vol.14, pp. 69-72.
2. Bondarenko, V. M. (2015), "Rural green tourism of Vinnytsya: problems and prospects of development", *Seriia: Ekonomichni nauky*, vol.40, pp. 12-19.
3. Vlasenko, I. V. (2017), "The state of entrepreneurship in the field of rural green tourism in Ukraine and abroad", *Naukovyj visnyk L'vivs'koho natsional'noho universytetu veterynarnoi medytsyny ta biotekhnolohij*, vol.76, pp. 26-30.

4. Haba, M. I. (2016), "Rural green tourism is a promising form of tourism for reforming Ukraine's economy", *Intelekt XXI*, vol.2, pp. 88-94.
5. Het'man, V.I. (2010), "Ecotourism or Ecological Tourism: Theory and Reality", *Ridna pryroda*, vol.3, pp. 24–29.
6. Didyk, N. V. and Varshava, O. V. (2017), "The development of green tourism is a priority task for Ukraine", *Ekonomika i suspil'stvo*, vol.9, pp. 763-767.
7. Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On Tourism", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (Accessed 30 Nov 2018).
8. Kyfiak, V.F. (2005), *Orhanizatsiia turystychnoi diial'nosti v Ukraini [Organization of tourism activity in Ukraine]*, Zelena Bukovyna, Chernivtsi, .
9. Korol', M.M. and Atamanchuk, V.V. (2016), "An analysis of European experience in organizing green tourism", *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*, vol.7, no. 2, pp. 30-33.
10. Pash, V. V. (2015), "Rural green tourism as a priority trend in the development of rural areas of Ukraine", *Ahrosvit*, vol.18, pp. 17-22.
11. Pitiulych, M.M. and Mykhajliuk, I.I. (2011), "Features of the functioning of rural tourism in Ukraine and the experience of European countries", *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriia «Ekonomika»* , vol.33, no. 3, pp. 154-158.
12. Union of Rural Green Tourism of Ukraine (2018), available at: <https://www.greentour.com.ua/> (Accessed 30 Nov 2018).
13. Stepanov, V. Yu. (2018), "Rural Green Tourism in Ukraine: Problems and Prospects", *Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnia*, vol.1(53), pp. 1-5.

*Стаття надійшла до редакції 20.12.2018 р.*